

اطمینان به آینده اقتصاد جهانی

نشست امسال مجمع جهانی اقتصاد هم مانند 2 سال گذشته تحت تأثیر بحران جهانی اقتصاد قرار داشت اما تفاوت آن با سال‌های گذشته از این نظر بود که با بهبود اقتصاد در سال 2010 و انتظار ادامه روند آن در سال کنونی، بیشتر مباحث امسال در مورد جهان پس از بحران، نحوه تعامل با وضعیت جدید و البته یافتن راه‌حلی برای واکنش به بحران‌های بعدی بود.

همشهری آنلاین - آرش پورابراهیمی: نشست امسال مجمع جهانی اقتصاد هم مانند 2 سال گذشته تحت تأثیر بحران جهانی اقتصاد قرار داشت اما تفاوت آن با سال‌های گذشته از این نظر بود که با بهبود اقتصاد در سال 2010 و انتظار ادامه روند آن در سال کنونی، بیشتر مباحث امسال در مورد جهان پس از بحران، نحوه تعامل با وضعیت جدید و البته یافتن راه‌حلی برای واکنش به بحران‌های بعدی بود.

یکی از اقتصاددانان حاضر در داووس تفاوت نشست امسال با سال‌های گذشته را اینگونه توصیف می‌کند که 2 سال پیش افسردگی و ناامیدی زیادی در اینجا به چشم می‌خورد و سال گذشته هم هیچ کس از وضع اقتصاد مطمئن نبود، اما امسال حاضرین با اطمینان بیشتری از اقتصاد جهان صحبت می‌کنند؛ به همین خاطر هم شعار نشست امسال «#قواعد مشترک برای مواجهه با واقعیت‌های جدید» انتخاب شد.

شاید کمتر کسی گمان می‌کرد اجلاسی که در سال 1971 با نام مجمع مدیریت اروپایی آغاز به کار کرده بود تا با گردهم‌آوردن مدیران شرکت‌های اروپایی راهکارهایی را برای رقابت با شرکت‌های آمریکایی بیابد، بعدها به یکی از پرنفوذترین و تأثیرگذارترین نشست‌های سالانه جهان با حضور سیاستمداران، روسای شرکت‌های بزرگ، دولتمردان و شخصیت‌های برجسته جهان تبدیل شود.

این اجلاس نه تنها خیلی سریع به نشستی جهانی تبدیل شد- هرچند تغییر نام آن به مجمع جهانی اقتصاد در سال 1987 رخ داد- بلکه یکی از نخستین مجامعی بود که دنیای شرق را هم جذب خود کرد، به طوری که در سال 1981 یکی از نشست‌های این مجمع در چین برگزار شد. همچنین نشست سالانه در منطقه کوهستانی داووس سوئیس تنها محدود به اقتصاد باقی نماند، بلکه حضور چهره‌های سیاسی و دولتمردان در این نشست و همچنین اتفاقات سیاسی‌ای که طی نشست‌ها رخ داد، به داووس نقشی برجسته‌تر از یک نشست اقتصادی ساده میان کارشناسان اقتصادی و مدیران شرکت‌ها بخشید. مهم‌ترین دستاورد سیاسی داووس ملاقات نمایندگان ترکیه و یونان در نشست سال 1986 بود؛ ملاقاتی که عاملی بود برای پیشگیری از وقوع جنگ میان 2 کشور.

بهبود LUV شکل اقتصاد جهان

نشست امسال داووس بار دیگر بر محور بحران اقتصادی اخیر آغاز به کار کرد اما بر مبنای واقعیات و تحولات جدید. یکی از بارزترین نمونه‌های این واقعیت جدید، روند LUV شکل اقتصاد جهان است. به این صورت که اقتصاد اروپا بعد از بحران، روند روبه‌بهبود قابل‌توجهی را آغاز نکرده- به خصوص اگر آلمان را کنار بگذاریم- و اقتصادش وضعیت L شکل به خود گرفته است. آمریکا بالاخره در مسیر بهبود قرار گرفته ولی از آنجا که اقتصاد این کشور به کندی در حال سامان یافتن است، روندی L شکل را طی می‌کند و بالاخره اقتصادهای نوظهور که بعد از بحران دوباره به سرعت به روزهای خوش قبل از بحران بازگشتند و اکنون هم به رشدی پایدار دست یافته‌اند، روند V شکل به این اقتصادها نسبت داده می‌شود. به همین دلیل یکی از مباحث اصلی نشست امسال، بحران منطقه یورو بود که از همان ابتدا مورد توجه حاضرین قرار گرفت و در نشست ابتدایی، نوریل روبینی، اقتصاددان ترک‌تبار که بحران مالی سال 2008 را پیش‌بینی کرده بود، اقتصاد جهان را در حال بهبود توصیف کرد اما اضافه کرد که مشکلات اساسی اتحادیه اروپا همچنان لاینحل باقی مانده است. البته نیکولا سارکوزی تلاش کرد تا با سخنرانی‌اش نگرانی‌ها در مورد فروپاشی نظام پولی یورو را از بین ببرد.

او به کسانی که روی سقوط یورو حساب باز کرده‌اند، هشدار داد و اعلام کرد که کشورش به همراه آلمان اجازه تضعیف یورو را نخواهند داد. همچنین خوزه لوئیس رودریگز زاپاته رو، نخست‌وزیر اسپانیا، هم که کشورش با مشکلات مالی دست به گریبان است تأکید کرد که اتحادیه اروپا از برنامه‌های حمایت اجتماعی خود دست نخواهد کشید. این صحبت‌ها به این خاطر مطرح می‌شود که با توجه به لزوم کاهش هزینه‌های دولتی در کشورهای عضو اتحادیه اروپا، نگرانی جدی در مورد کاهش خدمات اجتماعی در این منطقه وجود دارد.

دیگر موضوع مطرح در اجلاس امسال، اقتصاد آمریکا بود. هرچند اقتصاد این کشور در مسیر بهبود قرار گرفته اما آنچه باعث نگرانی کارشناسان شده افزایش شکاف درآمدی در آمریکاست. لارنس سامرز، مشاور اقتصادی باراک اوباما این نگرانی را اینگونه مطرح کرد که این یک بهبود آماری است، اما بحران انسانی همچنان پابرجاست. حضور سامرز در اجلاس امسال از این بابت جالب توجه بود که او

برادرزاده پل ساموئلسون است؛ یکی از بزرگ‌ترین اقتصاددانان آمریکایی که در سال‌های نخستین داووس در آن سخنرانی کرده بود. اعلام کسری بودجه 1500 میلیارد دلاری دولت آمریکا هم مورد توجه اجلاس امسال قرار گرفت و تیموتی گیتنر، وزیر خزانه‌داری آمریکا، در سخنرانی خود در مورد آن و برنامه‌های اقتصادی دولت آمریکا توضیحاتی را ارائه کرد. در مورد چین هم وزیر بازرگانی این کشور اعلام کرد که امسال شرکت‌های چینی تمرکز بیشتری را متوجه سرمایه‌گذاری در خارج از چین و افزایش خرید خود از خارج خواهند کرد. کشورهای پیشرفته جهان امیدوارند تا چین با افزایش مصرف داخلی خود نه تنها به حفظ رشد اقتصادی خود کمک کند بلکه بازاری بزرگ را برای شرکت‌های خارجی فراهم آورد.

تحولات مصر

تحولات سیاسی در مصر بر اجلاس داووس تأثیر گذار بود. آنگلا مرکل، صدر اعظم آلمان در سخنرانی خود در روز جمعه که با اعتراضات گسترده مردمی در چندین شهر مصر همراه شده بود بیان کرد که آزادی نباید قربانی ثبات شود. او همچنین بر لزوم گفت‌وگوی صلح‌آمیز در مصر تأکید کرد. همچنین تونی بلر، نخست‌وزیر اسبق بریتانیا و نماینده کمیته چهارجانبه صلح خاورمیانه در مورد تحولات مصر و منطقه صحبت کرد. او آنچه در حال رخ دادن است را پروسه تغییرات در خاورمیانه و منطقه نامید و تأکید کرد که مهم این است که این کشور در وضعیت بهتری قرار بگیرد؛ اتفاقی که به اعتقاد بلر به آن راحتی‌ها که به نظر می‌رسد، نخواهد بود.

تروریسم و امنیت

نشست امسال تحت تأثیر یک عملیات تروریستی قرار گرفت. 2 روز قبل از آغاز به کار اجلاس، بمب گذاری در فرودگاه مسکو که 35 کشته به جای گذاشت باعث شد تا سخنران اصلی مراسم افتتاحیه، دیمیتری مدودف، رئیس‌جمهوری روسیه باشد. همچنین قبل از سخنرانی وی، کلاوس شواب بنیانگذار مجمع جهانی اقتصاد از حاضرین خواست تا به احترام کشته شدگان حادثه مسکو یک دقیقه سکوت کنند. اما دیگر حادثه تروریستی که در داووس رخ داد مربوط به انفجار یک بمب در روز پنجشنبه در هتلی در نزدیکی محل اجلاس بود. البته این بمب‌گذاری به غیر از شکسته شدن چند شیشه، خسارت دیگری بر جای نگذاشت و بر برنامه‌های مجمع هم بی‌تأثیر بود. مسئولیت این بمب‌گذاری را یک گروه چپ‌گرا بر عهده گرفت.

آب و هوا و منابع طبیعی

همچون همیشه تغییرات آب و هوایی هم در اجلاس امسال مطرح شد. یکی از مهم‌ترین شخصیت‌هایی که در این مورد صحبت کرد، رئیس‌جمهوری مکزیک بود که وضعیت اقلیمی جهان را مانند هواپیمایی در حال سقوط توصیف کرد. رئیس‌جمهور اندونزی هم نسبت به کمبود منابع طبیعی هشدار داد و ابراز نگرانی کرد که پایان یافتن منابع طبیعی می‌تواند در آینده به جنگ اقتصادی بینجامد.

امور خیریه

مجمع جهانی اقتصاد برای بهبود وجهه خود در میان منتقدان تلاش زیادی کرده است تا در امور خیریه و جمع‌آوری کمک‌های مالی برای مصیبت زدگان فعال باشد. در نشست امسال هم شخصیت‌هایی مانند ملیندا گیتس همسر بیل گیتس و از اعضای بنیاد خیریه گیتس و بیل کلینتون رئیس‌جمهوری اسبق آمریکا و از کسانی که مسئول کمک‌رسانی به هائیتی است حضور داشتند و برای جمع‌آوری کمک‌های مالی برای اهداف خیرخواهانه تلاش کردند. همچنین دیوید کامرون، نخست‌وزیر بریتانیا اعلام کرد که کشورش کمک‌های مالی‌اش برای مبارزه با فلج‌اطفال در جهان را دو برابر خواهد کرد.

غیبت ایران

یکی از مسائل مهم نشست امسال داووس، غیبت نمایندگانی از ایران بود که مورد توجه رسانه‌های حاضر در اجلاس قرار داشت. این برای نخستین بار در سال‌های اخیر بود که ایران نماینده‌ای چه در کسوت سیاسی و چه در کسوت اقتصادی در مجمع جهانی اقتصاد نداشت. در سال‌های گذشته ایران در سطوح ریاست‌جمهوری، وزیر خارجه و کارشناسان سیاسی و اقتصادی در این اجلاس شرکت می‌کرد.